

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การเสนอผลการวิจัยเรื่อง บทบาทที่คาดหวังและที่ปฏิบัติจริงของผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนแบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ตามทัศนะของเจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหาร ผู้สอน และนักศึกษานอกโรงเรียน ในเขตกรุงเทพมหานคร นั้น ครอบคลุมสาระสำคัญดังนี้ วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานของการวิจัย วิธีการดำเนินการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารoles บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนแบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ตามทัศนะของเจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหาร ผู้สอน และนักศึกษานอกโรงเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของบทบาทที่คาดหวังและความแตกต่างของบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนแบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ตามทัศนะของเจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหาร ผู้สอน และนักศึกษานอกโรงเรียน
3. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างบทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนแบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ตามทัศนะของเจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหาร ผู้สอน และนักศึกษานอกโรงเรียน ในแต่ละกลุ่ม

สมมติฐานของการวิจัย

1. บทบาทที่คาดหวังของผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนแบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ตามทัศนะของเจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหาร ผู้สอน และนักศึกษานอกโรงเรียน แตกต่างกัน

2. บทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้สอนการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ตามทัศนะของเจ้าหน้าที่คณะกรรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหาร ผู้สอน และนักศึกษาผู้ใหญ่แตกต่างกัน
3. บทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้สอนการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ตามทัศนะของเจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน แตกต่างกัน
4. บทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้สอนการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ตามทัศนะของผู้บริหารแตกต่างกัน
5. บทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้สอนการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ตามทัศนะของผู้สอน แตกต่างกัน
6. บทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้สอนการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ตามทัศนะของนักศึกษาผู้ใหญ่ แตกต่างกัน

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ เจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหาร ผู้สอน และนักศึกษาผู้ใหญ่ โดยมีจำนวนตัวอย่างประชากรทั้งหมด 1,258 คน และเก็บแบบสอบถามคืนมาได้ 1,099 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 87.36

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยจัดทำเป็น 3 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 สำหรับ เจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน, ฉบับที่ 2 สำหรับผู้บริหารและผู้สอน, ฉบับที่ 3 สำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ ในแต่ละฉบับจัดแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อความเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยเจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน จะถามในเรื่อง เพศ, อายุ, ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่, วุฒิทางครู และจำนวนครั้งในการไปตรวจเยี่ยมโรงเรียน ผู้บริหาร และผู้สอนจะถามในเรื่อง เพศ, อายุ, ตำแหน่งในปัจจุบัน, ระยะเวลาปฏิบัติงานในโรงเรียนผู้ใหญ่, วุฒิทางครู ประสบการณ์ในการเข้าอบรม, ความรู้ที่ได้รับจากวิทยากรในการอบรม, และความรู้ที่ได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรมในการอบรม

ส่วนนักศึกษาผู้ใหญ่ จะถามในเรื่อง เพศ, อายุ, ระดับการศึกษาในปัจจุบัน, อาชีพ และความมุ่งหมายสำคัญในการเข้ามาเรียน การศึกษาผู้ใหญ่

ตอนที่ 2 เป็นข้อความเกี่ยวกับ บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริง ของผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 มี 3 คำน คือ คำนการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน คำนการประเมินผลการเรียนการสอน และคำนความสัมพันธ์กับนักศึกษาแต่ละคำนมีคำถามปลายเปิดด้วย สำหรับแบบสอบถามในตอนที่ 2 นี้จะมีข้อความเหมือนกันทั้ง 3 ฉบับ

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามและเก็บคืนด้วยตนเองบางส่วน และบางส่วนได้ ใหญ่ช่วยวิจัยแจกและเก็บคืนให้แก่วิจัยด้วยตัวเอง จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถาม ทั้งหมดมาคัดเลือกรับที่สมบูรณ์เพื่อวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการทางสถิติดังนี้

1. ข้อมูลที่เป็นสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการ แจกแจงความถี่ และหาการยลละ
2. วิเคราะห์บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริง ของผู้สอนการศึกษา ผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ตามทัศนะของเจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหาร ผู้สอน และนักศึกษาผู้ใหญ่ โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อในแต่ละคำน
3. เปรียบเทียบความแตกต่างของบทบาทที่คาดหวัง และความแตกต่าง ของบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ระหว่าง ทัศนะของเจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหาร ผู้สอน และนักศึกษาผู้ใหญ่ โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) และทดสอบรายคู่ในข้อที่มีความแตกต่าง โดยวิธีทดสอบของเชฟเฟ
4. เปรียบเทียบบทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้สอนการศึกษา ผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ตามทัศนะของเจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน

ผู้บริหาร ผู้สอน และนักศึกษาผู้ใหญ่ ในแต่ละกลุ่ม โดยใช้การทดสอบค่าที (t - test)

สรุปผลการวิจัย

ในการสรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยจะได้แยกกล่าวสรุปเป็น 4 ตอน คือ วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม, วิเคราะห์คะแนนเฉลี่ย บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้สอนการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4, เปรียบเทียบความแตกต่างของบทบาทที่คาดหวังและความแตกต่างของบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้สอนการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ระหว่างทัศนะของเจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหาร ผู้สอน และนักศึกษาผู้ใหญ่, เปรียบเทียบบทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้สอนการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ตามทัศนะของบุคคลแต่ละกลุ่ม ดังรายละเอียดที่จะนำเสนอตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ที่ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 32 คน เป็นชายร้อยละ 59.37 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 36-45 ปี คิดเป็นร้อยละ 43.75 มีระยะเวลาในการทำงานเกี่ยวกับการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่ระหว่าง 2-5 ปี เป็นส่วนมากคือ ร้อยละ 34.38 เจ้าหน้าที่ร้อยละ 56.25 มีวุฒิทางครูในระดับปริญญาตรี มีถึงร้อยละ 43.75 ที่มีวุฒิทางครูในระดับปริญญาโท และส่วนใหญ่ของเจ้าหน้าที่คือ ร้อยละ 40.62 ได้ออกตรวจเยี่ยมโรงเรียน 9 ครั้งขึ้นไปต่อหนึ่งปีการศึกษา

2. ผู้บริหารที่ตอบแบบสอบถาม มีจำนวนทั้งสิ้น 88 คน เป็นชายร้อยละ 60.23 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 46-55 ปี คิดเป็นร้อยละ 48.86 ได้ปฏิบัติงานในโรงเรียนผู้ใหญ่ระหว่าง 2-5 ปี เป็นส่วนมากคือ ร้อยละ 35.23 ส่วนใหญ่ร้อยละ 88.64 มีวุฒิทางครูในระดับปริญญาตรี มีผู้บริหารถึงร้อยละ 85.23 ที่ได้เคยเข้ารับการอบรมผู้สอนการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 และส่วนใหญ่ร้อยละ 80.00 และร้อยละ 77.33 ทอบว่า ได้รับความรู้จากการบรรยายของวิทยากร และจากการได้ปฏิบัติกิจกรรมในการเข้ารับการอบรมผู้สอนการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 อยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ

3. ผู้สอนที่ตอบแบบสอบถาม มีจำนวนทั้งสิ้น 347 คน เป็นหญิงร้อยละ 60.23 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 26-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 54.47 ใ้ปฏิบัติงานในโรงเรียน ผู้ใหญ่ระหว่าง 2-5 ปี เป็นส่วนมาก ร้อยละ 55.91 ส่วนใหญ่ร้อยละ 85.02 มีวุฒิทางครูในระดับปริญญาตรี มีผู้สอนที่ตอบแบบสอบถามคิดเป็นร้อยละ 57.06 ที่ไม่เคยเข้ารับการอบรมผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 มากกว่าผู้ที่ไม่เคยเข้ารับการอบรม ซึ่งมีจำนวน คิดเป็นร้อยละ 42.94 และที่เคยเข้ารับการอบรมส่วนมากตอบว่าได้รับความรู้จากวิทยากรและจากการใ้ปฏิบัติกิจกรรมในการเข้าร่วมการอบรมผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 73.23 และ 80.30 ตามลำดับ

4. นักศึกษาผู้ใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 632 คน เป็นหญิงร้อยละ 50.47 เป็นชายร้อยละ 49.53 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 26-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 56.65 นักศึกษาผู้ใหญ่ที่ตอบแบบสอบถาม ร้อยละ 64.56 กำลังศึกษาอยู่ในระดับ 4 ส่วนมากมีอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 53.16 นักศึกษาผู้ใหญ่ส่วนใหญ่ร้อยละ 34.49 มีจุดมุ่งหมายสำคัญในการมาเรียนในโรงเรียนผู้ใหญ่ เพื่อต้องการประกาศนียบัตรเพื่อไปศึกษาต่อ มีเพียงร้อยละ 19.78 และ 14.08 ที่ตอบว่าต้องการนำความรู้ไปใช้ในการทำงาน และนำความรู้ไปปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ในครอบครัว ตามลำดับ

ตอนที่ 2 บทบาทที่คาดหวัง และบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ตามทัศนะของเจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหารผู้สอน และนักศึกษาผู้ใหญ่

1. บทบาทที่คาดหวัง

1.1 ทัศนะของเจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน

เจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน คาดหวังว่า ผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ควรปฏิบัติบทบาทด้านต่าง ๆ อยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{X} = 4.09$) ทุกด้าน สรุปได้ดังนี้คือ

1.1.1 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนคาดหวังว่า ผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4

ควรปฏิบัติบทบาทด้านนี้โดยรวม ๆ อยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{X} = 4.19$) แต่เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีบทบาทที่ควรปฏิบัติมากที่สุดอยู่หนึ่งข้อคือ ชี้แจงให้นักศึกษารู้และเข้าใจ จุดมุ่งหมายของบทเรียนก่อนเริ่มการเรียนการสอน ($X = 4.53$) ส่วนข้อที่ควรปฏิบัติในเกณฑ์มากเช่นกันแต่เป็นอันดับสุดท้ายคือ เชิญวิทยากรจากภายนอกมาบรรยาย อภิปราย หรือสาธิตกิจกรรมใหม่ ๆ ให้นักศึกษา ($\bar{X} = 3.63$)

1.1.2 ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน เจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน คาดหวังว่า ผู้สอนการศึกษานานาชาติแบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ควรปฏิบัติบทบาทด้านนี้โดยรวม ๆ อยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{X} = 3.87$) และเมื่อพิจารณาแล้วทุกข้อควรได้ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มาก โดยเฉพาะข้อที่ว่า ประเมินผลการเรียนและเก็บคะแนนเป็นระยะ ๆ ระหว่างภาคเรียน ($\bar{X} = 4.34$)

1.1.3 ด้านความสัมพันธ์กับนักศึกษา เจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน คาดหวังว่า ผู้สอนการศึกษานานาชาติแบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ควรปฏิบัติบทบาทด้านนี้โดยรวม ๆ อยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{X} = 4.09$) และเมื่อพิจารณารายข้อแล้วทุกข้อควรได้ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มากเช่นกัน โดยเฉพาะข้อที่ว่า เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำ และช่วยเหลือนักศึกษาในเรื่องการเรียน เช่น การเลือกโปรแกรมเรียน, การสอบแก้ตัว, การปรับปรุงการเรียน, การค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม ($\bar{X} = 4.25$) และข้อที่ว่า ติดตามซักถามถึงผู้ขาดเรียนบ่อย ๆ หรือขาดเรียนต่อเนื่องกัน เป็นเวลานาน เพื่อซักจูงให้มาเรียนตามปกติ ($\bar{X} = 4.25$) ส่วนข้อที่ควรปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มากแต่เป็นอันดับสุดท้ายคือ ความเป็นสมาชิกในกิจกรรมนอกชั้นเรียนของนักศึกษา เช่น การไปร่วมทัศนศึกษาหรือการไปร่วมงานรื่นเริงต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.69$)

1.2 ทัศนะของผู้บริหาร

ผู้บริหาร คาดหวังว่า ผู้สอนการศึกษานานาชาติแบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ควรปฏิบัติบทบาทด้านต่าง ๆ อยู่ในเกณฑ์มากทุกด้าน ($\bar{X} = 4.10$) สรุปได้ดังนี้ คือ

1.2.1 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้บริหาร คาดหวังว่า ผู้สอนการศึกษานานาชาติแบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ควรปฏิบัติบทบาทด้านนี้โดยรวม ๆ อยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{X} = 4.10$) เมื่อพิจารณารายข้อแล้วพบว่าทุกข้อควรได้ปฏิบัติอยู่

ในเกณฑ์มาก เช่นกัน โดยเฉพาะข้อที่ว่า ส่งเสริมให้นักศึกษามีกำลังใจที่จะเรียน เช่น ชมเชยผลงานของนักศึกษา ยกตัวอย่างนักศึกษารุ่นก่อนที่ได้ประสบผลสำเร็จในชีวิต ($\bar{X} = 4.33$) ส่วนข้อที่ว่า เชิญวิทยากรจากภายนอกมาบรรยาย อภิปราย หรือ สาธิตกิจกรรมใหม่ ๆ ให้แก่นักศึกษานั้น ผู้บริหารคาดหวังว่าผู้สอนควรปฏิบัติอยู่ใน เกณฑ์มากแต่เป็นอันดับสุดท้าย ($\bar{X} = 3.55$)

1.2.2 ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน ผู้บริหารคาดหวังว่าผู้สอนการศึกษายุ่งใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ควรปฏิบัติบทบาทด้านนี้โดยรวม ๆ อยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{X} = 4.01$) เมื่อพิจารณารายข้อแล้วพบว่าทุกข้อควรใ้ปฏิบัติอยู่ใน เกณฑ์มากเช่นกัน โดยเฉพาะข้อที่ว่า ประเมินผลการเรียนและเก็บคะแนนเป็นระยะๆ ระหว่างภาคเรียน ($\bar{X} = 4.45$)

1.2.3 ด้านความสัมพันธ์กับนักศึกษา ผู้บริหารคาดหวังว่าผู้สอนการศึกษายุ่งใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ควรปฏิบัติบทบาทด้านนี้โดยรวม ๆ อยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{X} = 4.21$) เมื่อพิจารณารายข้อแล้วพบว่าทุกข้อควรใ้ปฏิบัติ อยู่ในเกณฑ์มากเช่นกัน โดยเฉพาะข้อที่ว่า แนะนำแนวทางให้นักศึกษาปฏิบัติตนให้ เหมาะสมกับกฎเกณฑ์และระเบียบของโรงเรียนเพื่อให้ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ($\bar{X} = 4.41$) ส่วนข้อที่ควรปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มากแต่เป็นอันดับสุดท้ายคือ ข้อที่ว่า ร่วมเป็นสมาชิกในกิจกรรมนอกชั้นเรียนของนักศึกษา เช่น การไปร่วมทัศนศึกษา หรือ การไปร่วมงานรื่นเริงต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.94$)

1.3 ทัศนคติของผู้สอน

ผู้สอน คาดหวังว่า ผู้สอนการศึกษายุ่งใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ควรปฏิบัติบทบาทด้านต่าง ๆ อยู่ในเกณฑ์มากทุกด้าน ($\bar{X} = 4.07$) สรุปได้ดังนี้ คือ

1.3.1 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนคาดหวังว่าผู้สอนการศึกษายุ่งใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ควรปฏิบัติบทบาทด้านนี้โดยส่วนรวม อยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{X} = 4.08$) แต่เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่ควรปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ ปานกลางคือ ข้อที่ว่า เชิญวิทยากรจากภายนอกมาบรรยาย อภิปราย หรือสาธิตกิจกรรม ใหม่ ๆ ให้แก่นักศึกษา ($\bar{X} = 3.44$) นอกนั้นทุกข้อควรปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มาก

โดยเฉพาะ ข้อที่ให้นักศึกษามีอิสระในการเรียน เช่น การเลือกที่นั่ง การเลือกเข้ากลุ่มกิจกรรม ($\bar{X} = 4.39$)

1.3.2 คำนวณการประเมินผลการเรียนการสอน ผู้สอนคาดหวังว่า ผู้สอนการศึกษาดูใหญ่แบบเบ็คเสร์ระดับที่ 3-4 ควรปฏิบัติบทบาทด้านนี้โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{X} = 3.92$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าทุกข้อควรปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มากเช่นกัน โดยเฉพาะข้อที่ว่า ประเมินผลการเรียนและเก็บคะแนนเป็นระยะ ๆ ระหว่างภาคเรียน ($\bar{X} = 4.41$)

1.3.3 คำนวณความสัมพันธ์กับนักศึกษา ผู้สอนคาดหวังว่าผู้สอนการศึกษาดูใหญ่แบบเบ็คเสร์ระดับที่ 3-4 ควรปฏิบัติบทบาทด้านนี้โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{X} = 4.19$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าทุกข้อควรปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มากเช่นกัน โดยเฉพาะข้อที่ว่า แนะนำแนวทางให้นักศึกษาปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับกฎเกณฑ์และระเบียบของโรงเรียน เพื่อให้ทุกคนอยู่รวมกันอย่างสงบสุข ($\bar{X} = 4.38$) มีข้อที่ควรปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มากแต่เป็นอันดับสุดท้ายคือ ข้อที่ว่า ร่วมเป็นสมาชิกในกิจกรรมนอกชั้นเรียน เช่น การร่วมไปทัศนจร หรือ การร่วมงานรื่นเริงต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.78$)

1.4 ทัศนะของนักศึกษาดูใหญ่

นักศึกษาดูใหญ่คาดหวังว่า ผู้สอนการศึกษาดูใหญ่แบบเบ็คเสร์ระดับที่ 3-4 ควรปฏิบัติบทบาทต่าง ๆ อยู่ในเกณฑ์มากทุกด้าน ($\bar{X} = 3.66$) สรุปได้ดังนี้คือ

1.4.1 คำนวณการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นักศึกษาดูใหญ่คาดหวังว่า ผู้สอนการศึกษาดูใหญ่แบบเบ็คเสร์ระดับที่ 3-4 ควรปฏิบัติบทบาทด้านนี้ โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{X} = 3.69$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่ผู้สอนควรปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มากที่สุดคือ ข้อที่ว่า ชี้แจงให้นักศึกษารู้และเข้าใจจุดมุ่งหมายของบทเรียนก่อนเริ่มการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.99$) และข้อที่ผู้สอนควรปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ปานกลางคือ ข้อที่ว่า ดำเนินการเรียนการสอนอย่างเป็นกันเองไม่เคร่งเครียด ($\bar{X} = 3.47$), เชิญวิทยากรจากภายนอกมาบรรยาย อภิปราย หรือสาธิตกิจกรรมใหม่ ๆ ให้นักศึกษา ($\bar{X} = 3.25$) และข้อที่ว่า สร้างสถานการณ์จำลอง กรณีตัวอย่าง หรือบทบาทสมมติ

เพื่อให้ นักศึกษาคิดแก้ปัญหา ($\bar{X} = 3.25$) นอกนั้นทุกข้อควรปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มาก

1.4.2 ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน นักศึกษาผู้ใหญ่ คาดหวังว่าผู้สอนการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ควรปฏิบัติบทบาทด้านนี้ โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{X} = 3.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ ผู้สอนควรปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง คือ ข้อที่ให้ นักศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผน การวัดและประเมินผลระหว่างเรียน ($\bar{X} = 3.22$) ให้ นักศึกษาได้ประเมินผลการเรียน การทำงานของตนเองเพื่อนำไปประกอบกับการประเมินผลของผู้สอน, ($\bar{X} = 3.40$) ให้ นักศึกษาได้ประเมินผลการทำงานของเพื่อนรวมกลุ่มกิจกรรม, ($\bar{X} = 3.25$) และ ข้อที่ว่า เปิดโอกาสให้นักศึกษาประเมินผลการสอน ($\bar{X} = 3.16$) นอกนั้นทุกข้อควร ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มากโดยเฉพาะ ข้อที่ว่า ประเมินผลการเรียนและเก็บคะแนนเป็น ระยะ ๆ ระหว่างภาคเรียน ($\bar{X} = 3.93$)

1.4.3 ด้านความสัมพันธ์กับนักศึกษา นักศึกษาผู้ใหญ่ คาดหวังว่า ผู้สอนการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ควรปฏิบัติบทบาทด้านนี้โดยส่วนรวม อยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{X} = 3.74$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีข้อที่ผู้สอนควรปฏิบัติ อยู่ในเกณฑ์ปานกลางคือ ข้อที่ว่า พยายามทำความรู้จักกับนักศึกษาทั้งในและนอกชั้นเรียน ($\bar{X} = 3.36$) และข้อที่ว่า ร่วมเป็นสมาชิกในกิจกรรมนอกชั้นเรียนของนักศึกษา เช่น การร่วมไปทัศนจร หรือการไปร่วมงานรื่นเริงต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.30$) นอกนั้นทุกข้อ ควรปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มาก โดยเฉพาะข้อที่ว่า แนะนำแนวทางให้นักศึกษาปฏิบัติตนให้ เหมาะสมกับกฎเกณฑ์และระเบียบของโรงเรียน เพื่อให้ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ($\bar{X} = 4.10$)

2. บทบาทที่ปฏิบัติจริง

2.1 ทัศนะของเจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน

เจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน เห็นว่า ผู้สอนการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ได้ปฏิบัติบทบาทโดยรวม ๆ อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ($\bar{X} = 2.66$) โดยจะพิจารณาเป็นรายด้านดังต่อไปนี้

2.1.1 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน มีความเห็นว่า ผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ได้ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่โดยรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ($\bar{X} = 2.57$) แต่เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า เจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนมีความเห็นว่า ผู้สอนได้ปฏิบัติตามบทบาทจริงอยู่ในเกณฑ์น้อย 9 ข้อ โดยเฉพาะข้อที่ว่า เชิญวิทยากรจากภายนอกมาบรรยาย อภิปราย หรือสาธิตกิจกรรมใหม่ ๆ ให้แก่นักศึกษา ($\bar{X} = 1.72$) นอกนั้นทุกข้อได้ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

2.1.2 ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน เจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน มีความเห็นว่า ผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ได้ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่โดยรวมอยู่ในเกณฑ์น้อย ($\bar{X} = 2.45$) แต่เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า เจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน เห็นว่า ผู้สอนได้ปฏิบัติตามบทบาทจริงอยู่ในเกณฑ์มาก คือประเมินผลการเรียนและเก็บคะแนนเป็นระยะๆ ระหว่างภาคเรียน ($\bar{X} = 3.50$) มี 3 ข้อ ที่ได้ปฏิบัติจริงอยู่ในเกณฑ์ปานกลางคือ สสำรวจพื้นฐานความรู้เดิมของนักศึกษาก่อนเริ่มการเรียนการสอน, ($\bar{X} = 2.72$) ประเมินผลนักศึกษาจาก ความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรม และจากความสามารถในการแก้ปัญหา, ($\bar{X} = 2.84$) ประเมินผลนักศึกษาโดยการจัดให้สอบ เช่น สอบประจำเดือน, สอบหลังจากเรียนจบบทเรียนหนึ่ง ๆ ($\bar{X} = 3.19$) นอกนั้นเจ้าหน้าที่มีความเห็นว่า ผู้สอนได้ปฏิบัติจริงอยู่ในเกณฑ์น้อยทุกข้อ

2.1.3 ด้านความสัมพันธ์กับนักศึกษา เจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน มีความเห็นว่า ผู้สอนได้ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่โดยรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ($\bar{X} = 3.11$) แต่เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า เจ้าหน้าที่เห็นว่า ผู้สอนได้ปฏิบัติจริงอยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{X} = 3.59$) คือข้อที่ว่าแนะแนวทางให้นักศึกษาปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับกฎเกณฑ์และระเบียบของโรงเรียนเพื่อให้ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และข้อที่ผู้สอนได้ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย ($\bar{X} = 2.34$) คือ ข้อที่ว่า ร่วมเป็นสมาชิกในกิจกรรมนอกชั้นเรียนของนักศึกษา เช่น การร่วมไปทัศนจร หรือการไปร่วมงานรื่นเริงต่าง ๆ นอกนั้นเจ้าหน้าที่มีความเห็นว่าผู้สอนได้ปฏิบัติจริงอยู่ในเกณฑ์ปานกลางทุกข้อ

2.2 ทัศนะของผู้บริหาร

ผู้บริหาร มีความเห็นว่า ผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จระดับที่ 3-4 ได้ปฏิบัติบทบาทโดยรวม ๆ อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$) โดยจะพิจารณาเป็นรายค่านึงต่อไปนี้

2.2.1 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้บริหารมีความเห็นว่า ผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จระดับที่ 3-4 ได้ปฏิบัติบทบาทค่านึงโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บริหารมีความเห็นว่า ผู้สอนได้ปฏิบัติจริงอยู่ในเกณฑ์มาก 5 ข้อ คือ ข้อที่ว่า เปิดโอกาสให้นักศึกษาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ($\bar{X} = 3.61$) ส่งเสริมให้นักศึกษามีกำลังใจที่จะเรียน ($\bar{X} = 3.68$) แนะนำหรือกระตุ้นให้นักศึกษาค้นคว้าและแสวงหาความรู้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ ($\bar{X} = 3.52$) กระตุ้นให้นักศึกษานำความรู้จากชั้นไปปฏิบัติในครอบครัว ($\bar{X} = 3.60$) และโดยเฉพาะข้อที่ว่า ให้นักศึกษามีอิสระในการเรียน ($\bar{X} = 3.72$) ข้อที่ ผู้บริหารมีความเห็นว่าผู้สอนปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย ($\bar{X} = 2.24$) คือ เชิญวิทยากรจากภายนอกมาบรรยาย อภิปรายหรือสาธิตกิจกรรมใหม่ ๆ แก่นักศึกษา นอกนั้นทุกข้อ ผู้สอนได้ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง (

2.2.2 ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน ผู้บริหารมีความเห็นว่า ผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จระดับที่ 3-4 ได้ปฏิบัติบทบาทค่านึงโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ($\bar{X} = 3.25$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บริหารมีความเห็นว่า ผู้สอนได้ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มาก 2 ข้อ คือ ข้อที่ว่า ประเมินผลการเรียนและเก็บคะแนนเป็นระยะ ๆ ระหว่างภาคเรียน ($\bar{X} = 4.16$) และข้อที่ว่า ประเมินผลนักศึกษาโดยการซักให้สอบ ($\bar{X} = 3.92$) เช่น สอบประจำเดือน, สอบหลังจากเรียนจบบทเรียนหนึ่ง ๆ นอกนั้นผู้สอนได้ปฏิบัติจริงอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

2.2.3 ด้านความสัมพันธ์กับนักศึกษา ผู้บริหาร มีความเห็นว่า ผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จระดับที่ 3-4 ได้ปฏิบัติบทบาทค่านึงโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{X} = 3.65$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีอยู่ 4 ข้อ ที่ผู้บริหารมีความเห็นว่าผู้สอนปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง นอกนั้น ผู้บริหารมีความเห็นว่า

ผู้สอนได้ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มากทุกข้อ โดยเฉพาะข้อที่ว่า แนวทางการให้นักศึกษาปฏิบัติ คนให้เหมาะสมกับกฎเกณฑ์และระเบียบของโรงเรียนเพื่อให้ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่าง สงบสุข ($\bar{X} = 4.10$)

2.3 ทัศนะของผู้สอน

ผู้สอนมีความเห็นว่า ผู้สอนการศึกษาระดับปริญญาโทแบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ได้ปฏิบัติบทบาทโดยรวม ๆ อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$) โดยจะพิจารณา เป็นรายคานดังต่อไปนี้

2.3.1 คานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนมีความเห็นว่า ผู้สอนการศึกษาระดับปริญญาโทแบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ได้ปฏิบัติบทบาทคานนี้โดยส่วนรวม อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ($\bar{X} = 3.33$) แต่เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้สอนได้ปฏิบัติ บทบาทจริงอยู่ในเกณฑ์น้อย ($\bar{X} = 1.93$) คือ ข้อที่ว่า เจมิวิทยากรภายนอกมา บรรยาย อภิปรายหรือสาธิตกิจกรรมใหม่ ๆ ให้แก่นักศึกษา มีอยู่ 8 ข้อ ที่ผู้สอนมี ความเห็นว่า ผู้สอนได้ปฏิบัติจริงอยู่ในเกณฑ์มาก โดยเฉพาะข้อที่ว่า ให้นักศึกษา มีอิสระในการเรียน ($\bar{X} = 4.14$) นอกนั้นผู้สอนได้ปฏิบัติจริงอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ทุกข้อ

2.3.2 คานการประเมินผลการเรียนการสอน ผู้สอนเห็นว่า ผู้สอนการศึกษาระดับปริญญาโทแบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ได้ปฏิบัติบทบาทคานนี้โดยส่วนรวม อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ($\bar{X} = 3.17$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้สอนเห็นว่า ผู้สอน ได้ปฏิบัติจริงอยู่ในเกณฑ์มาก 3 ข้อ คือ ข้อที่ว่า ประเมินผลนักศึกษาจากความ กระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรม, ($\bar{X} = 3.50$) ประเมินผลนักศึกษาโดยการ จัด ให้สอบ, ($\bar{X} = 3.86$) และโดยเฉพาะข้อที่ว่า ประเมินผลการเรียนและเก็บ คะแนนเป็นระยะ ๆ ระหว่างภาคเรียน ($\bar{X} = 4.14$) นอกนั้นผู้สอนได้ปฏิบัติ อยู่ในเกณฑ์ปานกลางทุกข้อ

2.3.3 คานความสัมพันธ์กับนักศึกษา ผู้สอนมีความเห็นว่า ผู้สอน การศึกษาระดับปริญญาโทแบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ได้ปฏิบัติบทบาทคานนี้โดยส่วนรวมอยู่ใน เกณฑ์มาก ($\bar{X} = 3.66$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีอยู่ 2 ข้อ ที่ผู้สอนได้ปฏิบัติ

ในเกณฑ์ปานกลาง คือ ข้อที่ว่า ร่วมเป็นสมาชิกในกิจกรรมนอกชั้นเรียนของนักศึกษา ($\bar{X} = 3.10$) และข้อที่ว่า ให้ความเป็นพิเศษสำหรับผู้เรียนอ่อนหรือพลัดในการสอบ ($\bar{X} = 3.27$) นอกจากนี้ทุกข้อผู้สอนได้ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มากโดยเฉพาะข้อที่ว่า แนะนำแนวทางให้นักศึกษาปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับกฎเกณฑ์และระเบียบของโรงเรียน เพื่อให้ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ($\bar{X} = 4.00$)

2.4 ทักษะของนักศึกษาผู้ใหญ่

นักศึกษาผู้ใหญ่ มีความเห็นว่า ผู้สอนการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จ ระดับที่ 3-4 ได้ปฏิบัติบทบาทต่าง ๆ อยู่ในเกณฑ์ปานกลางทุกด้าน ($\bar{X} = 3.27$)

2.4.1 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นักศึกษาผู้ใหญ่

มีความเห็นว่า ผู้สอนการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จระดับที่ 3-4 ได้ปฏิบัติบทบาทด้านนี้โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ($\bar{X} = 3.30$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ มีความเห็นว่า ผู้สอนได้ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อยหนึ่งข้อ คือ เชิญวิทยากร จากภายนอกมาบรรยาย อภิปราย หรือสาธิตกิจกรรมใหม่ ๆ แก่นักศึกษา ($\bar{X} = 1.83$) ส่วนที่ผู้สอนปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มากมี 8 ข้อ โดยเฉพาะข้อที่ว่า ให้นักศึกษามีอิสระในการเรียน เช่น การเลือกที่นั่ง การเลือกเข้ากลุ่มกิจกรรม ($\bar{X} = 3.94$) นอกจากนี้ผู้สอนได้ปฏิบัติจริงอยู่ในเกณฑ์ปานกลางทุกข้อ

2.4.2 ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน นักศึกษาผู้ใหญ่

มีความเห็นว่า ผู้สอนการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จระดับที่ 3-4 ได้ปฏิบัติบทบาทด้านนี้โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ($\bar{X} = 3.13$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีอยู่ 2 ข้อ ที่ผู้สอนได้ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มากคือ ข้อที่ว่า ประเมินผลนักศึกษาโดยการจัดให้สอบ เช่น สอบประจำเดือน สอบหลังจากเรียนจบบทเรียนหนึ่ง ๆ ($\bar{X} = 3.54$) และโดยเฉพาะข้อที่ว่า ประเมินผลการเรียนและเก็บคะแนนเป็นระยะ ๆ ระหว่างภาคเรียน ($\bar{X} = 3.80$) นอกจากนี้ผู้สอนได้ปฏิบัติจริงอยู่ในเกณฑ์ปานกลางทุกข้อ

2.4.3 ด้านความสัมพันธ์กับนักศึกษา นักศึกษาผู้ใหญ่เห็นว่า

ผู้สอนการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จระดับที่ 3-4 ได้ปฏิบัติบทบาทด้านนี้โดยส่วนรวม

อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ($\bar{x} = 3.37$) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า มีอยู่ 3 ข้อ ที่ผู้สอนได้ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มาก คือ ข้อที่ 4 เป็นปรึกษาให้คำแนะนำและช่วยเหลือนักศึกษาในเรื่องการเรียน ($\bar{x} = 3.63$), ติดตามซักถามถึงผู้ที่ขาดเรียนบ่อย ๆ หรือขาดเรียนต่อเนื่องกันเป็นเวลานานพร้อมทั้งหาทางแก้ไข เพื่อชักจูงให้มาเรียนตามปกติ ($\bar{x} = 3.70$) และโดยเฉพาะข้อที่ 4 แนะนำแนวทางให้นักศึกษาปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับกฎเกณฑ์และระเบียบของโรงเรียนเพื่อให้ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ($\bar{x} = 4.00$) นอกจากนี้ผู้สอนได้ปฏิบัติจริงอยู่ในเกณฑ์ปานกลางทุกข้อ

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของบัพที่คาดหวังและความแตกต่างของบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้สอนการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ระหว่างทัศนะของเจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหาร ผู้สอน และนักศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่

สมมติฐานข้อที่ 1 บทบาทที่คาดหวังของผู้สอนการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ตามทัศนะของเจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหาร ผู้สอน และนักศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยปรากฏว่า เจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหาร ผู้สอน และนักศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่ มีความคาดหวังต่อบทบาททั้ง 44 ข้อ ที่ผู้สอนการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ควรปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายคานพบว่า เจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหาร ผู้สอน และนักศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่ มีความคาดหวังต่อบทบาทที่ผู้สอนควรปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกคาน จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า บทบาทที่คาดหวังของผู้สอนการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ตามทัศนะของเจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหาร ผู้สอน และนักศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 2 บทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้สอนการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ตามทัศนะของเจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหาร ผู้สอนและนักศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่ แตกต่างกัน

ผลการวิจัยปรากฏว่า เจาหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหาร ผู้สอน และนักศึกษาผู้ใหญ่ มีทัศนะตอบหาทั้ง 44 ข้อ ที่ผู้สอนการศึกษานักผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 3-4 ใ้ปฏิบัติจริง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายค่านพบว่า เจาหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหาร ผู้สอนและ นักศึกษาผู้ใหญ่ มีทัศนะตอบหาที่ผู้สอนใ้ปฏิบัติจริง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ทุกค่าน จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า บทบาทที่ปฏิบัติจริงของ ผู้สอนการศึกษานักผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ตามทัศนะของ เจาหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหาร ผู้สอน และนักศึกษาผู้ใหญ่ แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ผลการ เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างบทบาทที่คาดหวังกับ บทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้สอนการศึกษานักผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ตามทัศนะของ เจาหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหาร ผู้สอน และนักศึกษาผู้ใหญ่ ในแต่ละกลุ่ม

สมมติฐานข้อที่ 3 บทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้สอนการศึกษานักผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ตามทัศนะของ เจาหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน แตกต่างกัน

ผลการวิจัยปรากฏว่า บทบาทของผู้สอนการศึกษานักผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 รวม 44 ข้อ มีคะแนนเฉลี่ยบทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่ปฏิบัติจริง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกข้อ ทั้งนี้โดยคะแนนเฉลี่ยบทบาทที่คาดหวัง สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยบทบาทที่ปฏิบัติจริงทุกข้อ จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ว่า บทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้สอนการศึกษานักผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ตามทัศนะของ เจาหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 4 บทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้สอนการศึกษานักผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ตามทัศนะของผู้บริหาร แตกต่างกัน

ผลการวิจัยปรากฏว่า บทบาทของผู้สอนการศึกษานักผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 รวม 44 ข้อ มีคะแนนเฉลี่ยบทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่ปฏิบัติจริง

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกข้อ ทั้งนี้โดยคะแนนเฉลี่ยบทบาทที่คาดหวังสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยบทบาทที่ปฏิบัติจริงทุกข้อ จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4 ที่ว่า บทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้สอนการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบ เบ็ค เสร็จระดับที่ 3-4 ตามทัศนะของผู้บริหาร แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 5 บทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้สอนการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบ เบ็ค เสร็จระดับที่ 3-4 ตามทัศนะของผู้สอน แตกต่างกัน

ผลการวิจัยปรากฏว่า บทบาทของผู้สอนการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบ เบ็ค เสร็จระดับที่ 3-4 รวม 44 ข้อ มีคะแนนเฉลี่ยบทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกข้อ ทั้งนี้ โดยคะแนนเฉลี่ยบทบาทที่คาดหวังสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยบทบาทที่ปฏิบัติจริงทุกข้อ จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5 ที่ว่า บทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้สอนการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบ เบ็ค เสร็จระดับที่ 3-4 ตามทัศนะของผู้สอน แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 6 บทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้สอนการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบ เบ็ค เสร็จระดับที่ 3-4 ตามทัศนะของนักศึกษาผู้ใหญ่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยปรากฏว่า บทบาทของผู้สอนการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบ เบ็ค เสร็จระดับที่ 3-4 รวม 44 ข้อ มีคะแนนเฉลี่ยบทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกข้อ ทั้งนี้โดยคะแนนเฉลี่ยบทบาทที่คาดหวังสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยบทบาทที่ปฏิบัติจริงอยู่ 43 ข้อ แต่มีอยู่หนึ่งข้อที่คะแนนเฉลี่ยบทบาทที่ปฏิบัติจริงสูงกว่าบทบาทที่คาดหวัง คือ ให้นักศึกษามีอิสระในการเรียน เช่น การเลือกที่นั่ง, การเลือกเข้ากลุ่มกิจกรรม จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 6 ที่ว่า บทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้สอนการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบ เบ็ค เสร็จระดับที่ 3-4 ตามทัศนะของนักศึกษาผู้ใหญ่ แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. บทบาทที่คาดหวังของผู้สอนการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบ เบ็ค เสร็จระดับที่ 3-4 ตามทัศนะของเจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหาร ผู้สอน และนักศึกษาผู้ใหญ่

เมื่อได้พิจารณาคะแนนเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวังของผู้สอนการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่ แบบเบ็ค เสร้จระดบที่ 3-4 ตามทัศนะของเจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหาร ผู้สอน และนักศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่ ปรากฏว่า ทั้ง 4 กลุ่ม คาดหวังว่า ผู้สอนควรปฏิบัติบทบาทอยู่ในเกณฑ์มากทุกด้าน ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากบทบาทที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ในแบบสอบถามนั้นได้จากการศึกษาแนวความคิดทฤษฎีต่าง ๆ จึงทำให้บทบาทต่าง ๆ มีแนวโน้มไปในทางที่ผู้สอนควรปฏิบัติ (Positive) และเมื่อพิจารณาต่อไปถึงคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 4 กลุ่ม พบว่า เจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหาร ผู้สอน คาดหวังว่าผู้สอนควรปฏิบัติบทบาทอยู่ในระดับสูงกว่าที่นักศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่ได้คาดหวังไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ บุคคลทั้ง 3 กลุ่ม คือ เจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหาร ผู้สอนต่างก็เป็นผู้ดำเนินการในการจัดตั้งโรงเรียนผู้ใหญ่ ทั้งเป็นผู้ปฏิบัติในการดำเนินการ เรียนการสอน จึงย่อมมีความคาดหวังว่าผู้สอนควรได้ปฏิบัติบทบาทให้ดีที่สุดเพื่อให้เกิดการ ดำเนินงานการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบ เบ็ค เสร้จระดบที่ 3-4 ประสพผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ แต่ในค่านักศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่ถึงจะมีความคาดหวังอยู่ในเกณฑ์มากทุกด้านแต่ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่สูงเท่าทั้ง 3 กลุ่ม ก็อาจเป็นเพราะนักศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่ที่จะมาเรียนในระดับที่ 3-4 นี้ ส่วนใหญ่เคยผ่านการเรียนในระบบโรงเรียนมาแล้ว ดังนั้นประสพการณ์เดิมอาจเป็นสิ่งสกัดกั้นที่ให้นักศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่ไม่กล้าที่จะคาดหวังเกี่ยวกับตัวครูผู้สอนไว้ในระดับสูงนัก ในบทบาทแต่ละด้านมีสิ่งที่น่าสนใจจึงจะกล่าวเป็นรายด้านดังนี้

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีบทบาทหนึ่งที่น่าสนใจ ซึ่งเจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน และนักศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่ ต่างคาดหวังว่าผู้สอนควรปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มากที่สุด คือ "ชี้แจงให้นักศึกษารู้อและเข้าใจจุดมุ่งหมายของบทเรียนก่อนเริ่มการเรียนการสอน" ซึ่งการชี้แจงจุดมุ่งหมายของบทเรียนก่อนที่จะเรียนหรือสอนนั้น เท่ากับเป็นการปูทางให้นักศึกษาได้เดินตามทางนั้นไปอย่างถูกต้อง Aker (อ้างถึงใน โมหัมมัด อับดุลกาเดร์ ม.ป.ป. : 26-27) ก็ได้ให้ความสำคัญของเรื่อง การชี้แจงหรือทบทวนวัตถุประสงค์ หรือจุดมุ่งหมายไว้ในทฤษฎีหลักการเรียนรู้อของ เขาว่า "ควรจะมีการทบทวนถึงวัตถุประสงค์ของการเรียนเสมอว่าเรียนทำไม

ขณะนี้ก้าวเข้าสู่เป้าหมายมากน้อยแค่ไหนแล้ว เพราะถ้าผู้เรียนเกิดความสับสนใน
 การเรียน หรือหลงจากเป้าหมายเดิม เขาจะท้อใจหรือหมดความสนใจไปเลยก็ได้"
 เช่นเดียวกับที่สุพัศรา ชุมเกตุ (2524 : 380-385) ได้ศึกษาหาเหตุการออก
 กลางคันของนักศึกษาผู้ใหญ่ และพบว่า สาเหตุหนึ่งคือ ผู้สอนไม่ชี้แจงจุดมุ่งหมายหรือ
 วัตถุประสงค์ของการเรียนให้นักศึกษาได้ทราบ ดังนั้น จึงเป็นที่น่าสังเกตว่า เจ้าหน้าที่
 กรรมการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการติดตามการปฏิบัติงานของผู้สอน
 และเป็นผู้จูงจูงผู้สอนกับนักศึกษาผู้ใหญ่ซึ่งเป็นผู้เรียน มีความคาดหวังตรงกันในบทบาท
 ด้านนี้ จากข้อค้นพบนี้อาจแสดงให้เห็นว่า ถ้าทั้งผู้สอนและผู้เรียนได้มีความเข้าใจ
 ตรงกัน นับตั้งแต่เริ่มบทเรียนซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการเรียนการสอน ก็ย่อม
 ทำให้การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในกระบวนการเรียนการสอนเป็นไปอย่างราบรื่นและ
 ไม่หลงทางควยกันทั้งสองฝ่าย นอกจากนี้ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนี้ยัง
 พบอีกว่า บทบาทอีกบทบาทหนึ่งที่ผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 4 กลุ่ม ต่างคาดหวังอยู่ในระดับ
 ที่ใกล้เคียงกัน คือ เจ้าหน้าที่กรรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหาร ผู้สอน คาดหวังว่า
 ผู้สอนควรปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มากแต่เป็นอันดับสุดท้าย ในขณะที่นักศึกษาผู้ใหญ่คาดหวังว่า
 ผู้สอนควรปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง คือบทบาทที่ว่า "เชิญวิทยากรจากภายนอกมา
 บรรยาย อภิปราย หรือสาธิตกิจกรรมใหม่ ๆ ให้นักศึกษา" ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ
 ทั้ง 4 กลุ่ม อาจเห็นพ้องกันว่า ถ้าผู้สอนได้ปฏิบัติบทบาทอื่น ๆ ใดก็แล้วก็ไม่มีความ
 จำเป็นมากนักในการที่จะต้องมีวิทยากรพิเศษจากภายนอกมาช่วยอีก ซึ่ง Carl Rogers
 (อ้างถึงใน สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ 2524 : 61-62) ได้เขียนถึง บทบาทของด้านหนึ่งของ
 ผู้อำนวยการความสะดวก ในการสอนผู้ใหญ่ไว้ว่า นอกจากเป็นผู้สอนบทเรียนแล้ว"
 ผู้อำนวยการความสะดวกควรต้องมีความเข้าใจตนเองในฐานะเป็นแหล่งความรู้ที่มีความ
 คล่องตัว และยืดหยุ่นได้ เพื่อที่สมาชิกในกลุ่มจะสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์
 ต่อการเรียนรู" จึงอาจเป็นไปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 4 กลุ่ม อาจจะคาดหวังว่า
 ผู้สอนการศึกษานักผู้ใหญ่ คือผู้อำนวยการความสะดวกไม่ใช่ครูที่ยึดแบบบทเรียนเป็นอุปกรณ์
 เท่านั้น จึงทำให้ทั้งฝ่ายต่างก็ไม่เน้นถึงการใช้วิทยากรภายนอกมากนัก

ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน ผลจากการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่
 กรรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหาร ผู้สอน และนักศึกษาผู้ใหญ่ต่างมีความคาดหวัง
 ตรงกันว่า บทบาทที่ผู้สอนควรปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มากเป็นอันดับแรก คือ "ประเมินผล
 การเรียนและเก็บคะแนนเป็นระยะ ๆ ระหว่างภาคเรียน" ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า
 ผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 4 กลุ่ม เห็นพ้องกันว่า การประเมินผลการเรียนและเก็บคะแนน
 เป็นระยะ ๆ ทำให้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนทราบพัฒนาการของผู้เรียนตลอดเวลาอันเป็น
 กระจุกสะท้อนถึงการ สอนของผู้สอนควยและจากการศึกษาพบว่า Ralph C. Dobbs
 (1976 : 42) ก็ได้ให้ข้อเสนอเกี่ยวกับการประเมินผลสำหรับการ สอนผู้ใหญ่ คือ
 "ควรมีการประเมินผลตลอดระยะเวลาในการเรียนการสอน แล้วนำผลมาเป็น
 เครื่องประกอบการพิจารณาว่า ควรที่จะก้าวสู่เนื้อหา หรือบทเรียน หรือโครงการ
 อื่น ๆ ต่อไปหรือไม่" นอกจากนี้ผลการวิจัยในบทบาทค่านนี้ สอดคล้องกับที่ นวลเส็นท์
 วงศ์เชิดขรรคม (2522 : 172-180) ได้ทำการศึกษาวิจัยและพบว่า ความต้องการ
 ประการหนึ่งของนักศึกษาผู้ใหญ่คือ ต้องการให้ครูผู้สอนประเมินผลการเรียนการสอน
 บ่อย ๆ

ด้านความสัมพันธ์กับนักศึกษา ผู้บริหาร ผู้สอน และนักศึกษาผู้ใหญ่ มีความ
 คาดหวังตรงกันว่าบทบาทหนึ่งของผู้สอนควรปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มากและเป็นอันดับแรก คือ
 "แนะแนวทางให้นักศึกษาปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับกฎเกณฑ์และระเบียบของโรงเรียน
 เพื่อให้ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข" ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคคลทั้ง 3 กลุ่ม ต้อง
 ดำเนินชีวิต ของการเรียนการสอนร่วมกันภายในบริเวณโรงเรียน และเห็นความ
 จำเป็นของการที่ต้องมีกฎระเบียบเพื่อให้นักศึกษาผู้ใหญ่ซึ่งมีภูมิหลังต่าง ๆ กัน ได้
 ปฏิบัติเพื่อให้ทุกอย่างดำเนินไปอย่างเรียบร้อย หรืออาจเป็นเพราะบุคคลทั้ง 3 กลุ่ม
 ต่างก็ยังติดอยู่กับประสบการณ์เดิมของการ เรียนการสอนในระบบโรงเรียนซึ่งต้องมี
 กฎเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนได้ปฏิบัติตาม นอกจากนี้ยังมีอีกบทบาทหนึ่งที่น่าสนใจ
 คือบทบาทที่ว่า "ร่วมเป็นสมาชิกในกิจกรรมนอกชั้นเรียนของนักศึกษา เช่น การร่วม
 ไปทัศนศึกษาหรือการไปร่วมงานรื่นเริงต่าง ๆ" ซึ่งทั้งเจ้าหน้าที่กรรมการศึกษา
 นอกโรงเรียน ผู้บริหาร ผู้สอน คาดหวังตรงกันว่า ผู้สอนควรปฏิบัติบทบาทนี้อยู่ใน

เกณฑ์มากแต่เป็นอันดับสุดท้าย ส่วนนักศึกษาผู้ใหญ่คาดหวังว่าผู้สอนควรปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ทั้งนี้เพราะผู้ตอบแบบสอบถามอาจจะเห็นว่า ถ้าผู้สอนได้มีปฏิสัมพันธ์อันดีกับผู้เรียนในระหว่างดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนภายในชั้นเรียน และมีความเข้าใจช่วยเหลือผู้เรียนอยู่อย่างสม่ำเสมอแล้วการเข้าร่วมกิจกรรมนอกชั้นเรียนต่าง ๆ ที่นักศึกษาจัดขึ้นก็จะไม่มีความจำเป็นมากนัก ทั้งนี้นี้อาจเนื่องมาจากภาวะของผู้สอนและความต้องการสนุกสนานเป็นส่วนตัวระหว่างนักศึกษา ประกอบกับความรับผิดชอบอื่น ๆ ที่ผู้สอนอาจจะต้องรับภาระอีกในกรณีของการจัดกิจกรรมนอกชั้นเรียน จึงทำให้คะแนนเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวังข้อนี้ไม่สูงเท่ากับคะแนนเฉลี่ยของข้ออื่น ๆ ในด้านเดียวกัน

2. บทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้สอนการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ตามทัศนะของเจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหาร ผู้สอน และนักศึกษาผู้ใหญ่

เมื่อได้พิจารณาคะแนนเฉลี่ยของบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้สอนการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ตามทัศนะของเจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหาร ผู้สอนและนักศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่ ปรากฏว่าทั้ง 4 กลุ่ม มีความเห็นตรงกันว่า ผู้สอนได้ปฏิบัติบทบาทโดยรวม ๆ อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ทั้งนี้อาจจะแสดงว่า การปฏิบัติบทบาทจริง ๆ ของผู้สอนนั้น ยังไม่ถึงขั้นที่ผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 4 กลุ่มพอใจ จนจะให้ความเห็นว่า อยู่ในเกณฑ์มาก หรือมากที่สุด แต่ก็ไม่ถึงขั้นที่จะเห็นว่า น้อยที่สุด ซึ่งอาจเป็นดังที่ วิรากร ณคงชีวิต (2519 : 101-105) ได้ศึกษาถึงปัญหาการเรียนการสอนสังคมศึกษาในโรงเรียนผู้ใหญ่ โดยสอบถามความคิดเห็นจากครู และนักศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่ ซึ่งปรากฏผลว่า ครูส่วนใหญ่ตอบว่าสมัครสอนในโรงเรียนผู้ใหญ่เพราะใจรัก แต่ร้อยละ 39.99 ของครูตอบว่า ยังมีข้อข้องใจอยู่บางในวิธีการจัดการศึกษา ดังนั้น น่าจะเป็นไปได้ว่า ผู้สอนการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 เองก็มีความตั้งใจที่จะถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้ศอกอยโอกาส จึงได้มีความพยายามที่จะปฏิบัติบทบาทให้ดีที่สุด ซึ่งสังเกตได้จากความคาดหวังของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นผู้สอน แต่ที่

ยังทำใ้ไม่ตีเท่าที่ควรและยังอยู่เพียงระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากขาดความเข้าใจในหลักการปฏิบัติในการเรียนการสอนผู้ใหญ่ เพราะถ้าใ้พิจารณาจากจำนวนผู้สอนที่ตอบแบบสอบถามใ้ได้รับการอบรมนั้นมืเพียง ร้อยละ 57.06 ซึ่งหากผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์ระดับที่ 3-4 ใ้ได้รับการอบรมโดยทั่วถึงทั้งหมด อาจทำใ้สามารถปฏิบัติบทบาทในแต่ละคานใ้ดีขึ้น เพราะใ้เรียนรู้หลักการพื้นฐานต่าง ๆ มาบ้าง จากผลการวิจัยนี้จะพิจารณาเป็นรายคานดังต่อไปนี้

คานการจ้ดกิจกรรมการเรียนการสอน เจาหน้าใ้กรมการศึกษาออกโรงเรียนผู้บริหาร ผู้สอน และนักศึกษายุใหญ่ มืความเห็นตรงกันว่า บทบาทหนึ่งใ้ผู้สอนใ้ปฏิบัติจริงอยู่ในเกณฑ์น้อย ถึงแม้จะมืไม่ถึงเกณฑ์น้อยที่สุด แต่คะแนนเฉลี่ยก็ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของข้ออื่น ๆ ทั้งสิ้น คือ "เชิญวิทยากรจากภายนอกมาบรรยาย อภิปราย หรือสาขิตกิจกรรมใหม่ ๆ ใ้แก่นักศึกษา" ทั้งนี้อาจเป็นไปใ้ได้ในกรณีที่ว่า ระยะเวลาในการทำการสอนมีจำกัดซึ่งผู้สอนต้องสอนใ้ทันหลักสูตร และในการเชิญวิทยากรมาช่วยใ้ความรู้เสริมในการสอนนั้นนอกจากจะมีข้อจำกัดในเรื่องเวลาดังกล่าว ก็อาจจะเป็นเพราะอุปสรรคในเรื่องงบประมาณค่าใช้จ่ายสำหรับวิทยากร หรือมีเงินนั้นก็อาจเป็นเพราะผู้สอนเองเคยชินกับการสอนนักเรียนภาคกลางวันด้วยตนเองมาตลอด ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ มนัส ภาคภูมิ (2520 : 68) ที่พบว่า พฤติกรรมที่ครูผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์ใ้ใ้ใช้น้อยที่สุดคือ การเชิญวิทยากรพิเศษมาช่วยในการสอน แต่อย่างไรก็ตาม ผู้บริหาร ผู้สอน และนักศึกษายุใหญ่ ก็มืความเห็นตรงกันว่า ผู้สอนใ้ปฏิบัติบทบาทข้อหนึ่งอยู่ในเกณฑ์มากเป็นอันดับแรก คือ ใ้ให้นักศึกษามือิสระในการเรียน เช่น การเลือกที่นั่ง, การเลือกเข้ากลุ่มกิจกรรม" ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 3 กลุ่ม นำประสบการณ์จากการเรียนการสอนในโรงเรียนปกติมาเปรียบเทียบ จึงทำใ้เห็นว่า การใ้ผู้สอนใ้ปฏิบัติสำหรับนักศึกษายุใหญ่ในคานการใ้อิสระนั้นอยู่ในเกณฑ์มาก แต่ถาพิจารณาจากความเห็นของเจาหน้าใ้กรมการศึกษาออกโรงเรียน ซึ่งเป็นผู้ติดตามและอบรมผู้สอน พบว่า เจาหน้าใ้เห็นว่าผู้สอนใ้ปฏิบัติบทบาทข้อนี้อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะเจาหน้าใ้ใ้เ็นำสิ่งใ้พบเห็นไปเปรียบเทียบกับหลักการ

ทางทฤษฎี หรือหลักเกณฑ์ในการอบรม จึงทำให้ยังไม่สามารถให้ความเห็นได้ว่าผู้สอนได้ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มาก

งานการประเมินผลการเรียนการสอน เจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหาร ผู้สอน และนักศึกษาผู้ใหญ่ มีความเห็นตรงกันว่า ผู้สอนได้ปฏิบัติบทบาทข้อนี้ อยู่ในเกณฑ์มากเป็นอันดับแรก คือ "ประเมินผลการเรียนและเก็บคะแนนเป็นระยะ ๆ ระหว่างภาคเรียน" ซึ่งสอดคล้องกับความคาดหวังของผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 4 กลุ่ม ดังที่กล่าวมาแล้ว และจากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียน ทำให้เป็นที่สังเกตว่าอาจเป็นเพราะได้มีระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนการศึกษานักผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 พ.ศ. 2522 ที่ระบุไว้ชัดเจนให้ผู้สอนได้ปฏิบัติในหมวด 2 ว่าด้วย วิธีประเมินผลการเรียนข้อหนึ่งที่ว่า ประเมินผลระหว่างเรียนเป็นระยะ ๆ เพื่อศึกษาผลการเรียนและเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และคะแนนที่ได้จะถือเป็นคะแนนเก็บหรือไม่ก็ได้แล้วแต่ดุลยพินิจของครูผู้สอน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2523 : 28-33) นอกจากนี้ อาจจะเป็นในกรณีที่ผู้สอนต้องปฏิบัติตามระเบียบแล้ว ยังอาจเป็นไปในกรณีที่ผู้สอนต้องการใช้การประเมินผลเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความตื่นตัวอยู่เสมอ ๆ ในการทำกิจกรรมการเรียนการสอน นอกจากนี้บทบาทหนึ่งที่ผู้บริหาร ผู้สอน และนักศึกษานักผู้ใหญ่ มีความเห็นตรงกันว่า ผู้สอนได้ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มาก คือ ประเมินผลนักศึกษาโดยการจัดให้สอบ เช่น สอบประจำเดือน, สอบหลังจากเรียนจบบทเรียนหนึ่ง ๆ ทั้งนี้ อาจเป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่ผู้สอนได้ประเมินผลผู้เรียนเป็นระยะ ๆ ระหว่างเรียนนั้น วิธีที่สามารถทำได้ง่าย และเห็นผลเร็วที่สุดคือ การให้สอบ ซึ่งอาจเป็นความเคยชินที่ผู้สอนได้ปฏิบัติอยู่ในขณะที่สอนนักเรียนในโรงเรียนภาคกลางวัน อย่างไรก็ตามจากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ พบว่า Richard A. Boudreau (1977 : 216) ก็ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า "การสร้าง ความมั่นใจในการเรียนการสอนแก่ผู้ใหญ่ นั้น ครูควรใช้วิธีการกระตุ้นด้วยการจัดให้มีการทดสอบย่อยบ่อย ๆ เพื่อให้ผู้ใหญ่รู้สึกว่าเขาประสบความสำเร็จในการเรียน แต่แบบของการทดสอบนั้นต้องไม่ยากเกินไปด้วย" นอกจากนี้ จากข้อเสนอแนะของประเทือง แดงงาม (2520 : 117) ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับ

การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร็จ ข้อหนึ่งคือ การที่จะทำให้การเรียนการสอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร็จมีประสิทธิภาพนั้น เมื่อการเรียนการสอนจบลงในแต่ละครั้งควรไต่ประเมินการสอนว่าไต่ดำเนินไปตามจุดมุ่งหมายเพียงใด ผู้เรียนมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง รวมทั้งนำเอาข้อบกพร่องมาปรับปรุงให้การเรียนการสอนต่อไปบรรลุจุดมุ่งหมายมากขึ้น เช่นเดียวกับที่วีรากร ผดุงชีวิต (2519 : 101-105) ไต่ทำการวิจัยและพบว่านักศึกษาผู้ใหญ่ไต่ให้ขอเสนอแนะเกี่ยวกับการวัดผลว่า หลังเรียนจบบทเรียนแต่ละบทควรมีการวัดผลทุกครั้ง เพื่อทบทวนความรู้ ถึงแม้ว่าผู้สอนจะไต่ปฏิบัติบทบาทข้อยู่ในเกณฑ์มาก แต่ก็ควรไต่มีการศึกษาต่อไปว่า การสอบแต่ละครั้งนั้น ข้อสอบยาก ง่ายเพียงใดเพราะการวิจัยครั้งนี้เพียงแต่ทำให้ทราบว่าไต่ปฏิบัติมาก แต่ไม่ทราบถึงระดับความยากง่ายของข้อสอบ เพราะหากข้อสอบอยู่ในระดับที่ยากก็ไต่ก่อให้เกิดผลดีแก่นักศึกษาผู้ใหญ่ แต่อาจทำให้นักศึกษาเกิดความกลัวและทอดทิ้งในที่สุด

ความสัมพันธ์กับนักศึกษา เจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหารผู้สอน และนักศึกษาผู้ใหญ่ มีความเห็นตรงกันว่า บทบาทข้อยหนึ่งที่ผู้สอนไต่ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มากเป็นอันดับแรกคือ "แนะนำแนวทางให้นักศึกษาปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับกฎเกณฑ์และระเบียบของโรงเรียน เพื่อให้ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข" ซึ่งตรงกับความคาดหวังของผู้บริหาร ผู้สอน และนักศึกษาผู้ใหญ่ว่าผู้สอนควรไต่ปฏิบัติบทบาทข้อยู่ในเกณฑ์มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า มีจำนวนนักศึกษาผู้ใหญ่มาก และการที่บุคคลจำนวนมากมาอยู่ร่วมกันภายในบริเวณโรงเรียน อาจจะต้องมีข้อขัดแย้ง หรือปัญหาตามมา ซึ่งผู้สอนเองก็คงจะคำนึงถึงความจริงดังนั้น จึงต้องพยายามที่จะเป็นผู้แนะนำกฎระเบียบต่าง ๆ พร้อมทั้งชี้แนวทางเพื่อให้เด็กศึกษาอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข อันจะเป็นผลส่งไปถึงการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป และเป็นที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งว่า ผู้สอนสามารถปฏิบัติบทบาทข้อยไต่อยู่ในเกณฑ์มากยิ่งกว่าข้อยอื่นนั้นเป็นเพราะ ผู้สอนเคยชินกับการแนะนำตักเตือน นักเรียนในโรงเรียนไต่อยู่ในระเบียบ จึงทำให้ผู้สอนปฏิบัติเน้นหนักในบทบาทข้อย อย่างไรก็ตาม ถ้าผู้สอนไต่ใช้วิธีการแนะนำแนวทางให้นักศึกษาผู้ใหญ่ไต่ปฏิบัติตามกฎระเบียบโดยยึดหลัก

ของ Carl Rogers (อ้างถึงใน สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ 2524 : 61-62) ที่ว่า "ให้ความไว้วางใจและยกย่องผู้เรียน" นั่นคือ เมื่อให้แนวทางแล้วก็ปล่อยให้ผู้เรียนมีอิสระในการตัดสินใจว่าจะปฏิบัติหรือไม่ โดยผู้สอนไม่แนะแนวทางเชิงบังคับ หรือกำหนดแล้วก็เท่ากับเป็นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิดในการที่จะปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม คือ การอยู่ร่วมกันภายในโรงเรียนชั่วคราวระยะเวลาหนึ่งอย่างสงบสุข ซึ่งจะเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าถ้าผู้สอนได้ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนบรรลุกระบวนการ คิดเป็น แล้วย่อมเป็นการง่ายที่จะให้ผู้เรียนปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข เพียงใช้การแนะแนวทางเท่านั้น ดังที่ โกวิท วรพิพัฒน์ (ม.ป.ป. : 2-3) กล่าวว่า ความสุขของคนเราคือ เมื่อตัวเองและสิ่งแวดล้อมสามารถประสมกลมกลืนได้อย่างดี และการที่คนเราจะสามารถเป็นเช่นนั้นได้ บุคคลผู้นั้นจะต้องเป็นคนคิดเป็น ดังนั้นจึงน่าจะได้มีการศึกษาต่อไปจากผลจากการที่ผู้สอนได้ปฏิบัติบทบาทข้อนี้อยู่ในเกณฑ์มากแล้วนั้น นักศึกษาผู้ใหญ่ได้ปฏิบัติตามกฎระเบียบ และอยู่ด้วยกันอย่างสงบสุขหรือไม่

3. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของบทบาทที่คาดหวัง และความแตกต่างของบทบาทที่ปฏิบัติจริง ของผู้สอนการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ในระหว่างทัศนคติของเจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหาร ผู้สอน และนักศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่

สมมติฐานข้อที่ 1 บทบาทที่คาดหวังของผู้สอนการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ตามทัศนคติของเจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหาร ผู้สอน และนักศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่ แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยปรากฏว่า เจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหาร ผู้สอน และนักศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่ มีความคาดหวัง ต่อบทบาทที่ผู้สอนควรปฏิบัติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน

เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า คะแนนเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวังของผู้สอนการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ตามทัศนะของ เจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหาร ผู้สอน สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยตามทัศนะของนักศึกษาผู้ใหญ่ทุกคน ถึงแม้จะอยู่ในเกณฑ์มากเช่นเดียวกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทั้งเจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหาร และผู้สอน ต่างก็มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดตั้งโรงเรียนผู้ใหญ่ มีความรับผิดชอบต่อผลที่ได้จากการจัดการศึกษา ประกอบกับส่วนมากของผู้ตอบแบบสอบถามจะมีความรู้ทางวิชาชีพ จึงย่อมต้องเคยเรียนรู้เกี่ยวกับหลักการทางจิตวิทยาการเรียนการสอนมาบ้าง จึงทำให้มีความคาดหวังว่าผู้สอนไปปฏิบัติบทบาทแต่ละด้านมากเท่าใด ก็จะทำให้กระบวนการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเท่านั้น และถาว่าการจัดการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ที่ทั้ง 3 กลุ่มรับผิดชอบ ประสพผลสำเร็จนั้นก็คือ ความภาคภูมิใจของทุกฝ่าย ส่วนนักศึกษานักเรียนนั้นอาจเป็นเพราะประสบการณ์เดิมจากการเรียนในโรงเรียนเป็นตัวผลักดันที่ทำให้นักศึกษานักเรียนไม่ตั้งความคาดหวังต่อบทบาทของผู้สอนไว้สูงนักและถ้าได้พิจารณาจากเหตุผลในการมาเรียนส่วนใหญ่มาเรียนเพื่อต้องการประกาศนียบัตรเพื่อไปศึกษาต่อ ซึ่งเหตุผลนี้อาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้นักศึกษานักเรียนไม่คาดหวังหรือสนใจกับสิ่งที่เขาจะได้รับในกระบวนการเรียนการสอนนอกจากผลสุดท้ายคือประกาศนียบัตรที่เขาเชื่อว่าจะเป็นสิ่งที่ทำให้เขาสามารถขึ้นไปสู่การศึกษาชั้นสูงต่อไป เมื่อเป็นเช่นนี้ก็จะเห็นชัดว่า ความมุ่งหมายของนักศึกษานักเรียนส่วนใหญ่ กับหลักการของการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ซึ่งมุ่งให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันนั้น มีความขัดแย้งกัน

สมมติฐานข้อที่ 2 บทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้สอนการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ตามทัศนะของเจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหาร ผู้สอน และนักศึกษานักเรียน แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยปรากฏว่า เจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหาร ผู้สอน และนักศึกษานักเรียน มีความเห็นต่อบทบาทที่ผู้สอนการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ไปปฏิบัติจริง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน

เมื่อพิจารณาต่อไปพบว่า โดยส่วนรวมคะแนนเฉลี่ยของทัศนะของเจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ทอพบาที่ผู้สอนได้ปฏิบัติจริงนั้น ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของทัศนะของผู้บริหาร ผู้สอนและนักศึกษาผู้ใหญ่ ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่าเจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนนั้น เป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวางนโยบายหลักการต่างๆ ของการจัดการศึกษายุใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ อีกทั้งเป็นผู้บรมโหดผู้สอน ดังนั้นอาจเป็นไปได้ว่า เมื่อเจ้าหน้าที่ได้ไปติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สอนก็ย่อมต้องนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์หรือหลักการต่าง ๆ ซึ่งอาจทำให้เห็นว่าบทบาทที่ผู้สอนได้ปฏิบัติจริงอยู่นั้นยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ส่วนผู้บริหาร ผู้สอน และนักศึกษายุใหญ่ นั้น เป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน และมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด จึงอาจทำให้เห็นว่าเมื่ออุปสรรคต่าง ๆ ในทางปฏิบัติ เช่น เวลา ความเหนื่อยล้า หรือ สิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ที่ทำให้ผู้สอนปฏิบัติบทบาทต่าง ๆ ได้ไม่คึกคัก จึงทำให้เห็นว่าบทบาทที่ผู้สอนปฏิบัติอยู่ก็อยู่ในระดับที่เป็นปานกลางพอสมควร

4. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างบทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่ปฏิบัติจริง ของผู้สอนการศึกษายุใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ตามทัศนะของเจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหาร ผู้สอน และนักศึกษายุใหญ่

สมมติฐานข้อที่ 3 บทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้สอนการศึกษายุใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ตามทัศนะของเจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน แตกต่างกัน

จากผลการวิจัย ปรากฏว่า บทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้สอนการศึกษายุใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ตามทัศนะของเจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน ซึ่งเป็นไปตามที่ไพบูลย์ ช่างเรียง (2516 : 30) ได้กล่าวไว้ว่า "บทบาทจริงที่บุคคลแสดงนั้นไม่แน่นอนเสมอไปว่าจะเหมือนกับบทบาทที่ควรจะเป็นไปตามที่สถานของสังคม" และเมื่อพิจารณาต่อไปถึงผลของการทดสอบความแตกต่าง พบว่า คะแนนเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวังสูงกว่าคะแนนเฉลี่ย

ของบทบาทที่ปฏิบัติจริงทุกด้าน ตามทัศนะของเจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งหมายถึงว่า สิ่งที่คุณสอนได้ปฏิบัติจริงนั้นไม่เป็นไปตามความคาดหวังของเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนนำเอาการปฏิบัติจริงของคุณสอนเท่าที่พบเห็นไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์หรือหลักการที่คุณสอนควรจะเป็น ซึ่งในความเป็นจริงแล้วอาจมีอุปสรรคหรือสิ่งเกี่ยวข้องอื่น ๆ ที่ทำให้คุณสอนปฏิบัติบทบาทต่าง ๆ นั้นไม่เต็มที่ ซึ่งกรณีเช่นนี้ อาจเกิดขึ้นได้เสมอที่คุณปฏิบัติภารกิจไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตรงตามทฤษฎีหรือหลักการ เช่นที่ฝ่ายวิชาการ หรือผู้กำหนดนโยบายของการ

สมมติฐานข้อที่ 4 บทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของคุณสอนการศึกษานักเรียนแบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ตามทัศนะของผู้บริหารแตกต่างกัน

จากผลการวิจัย ปรากฏว่า บทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของคุณสอนการศึกษานักเรียนแบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ตามทัศนะของผู้บริหาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน ซึ่งเป็นไปตามที่ วาปี คิคละเอียด (2520 : 85-89) ได้ศึกษาถึงความขัดแย้งระหว่างบทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่เป็นจริงและพบว่า บทบาทที่เป็นจริงของอาจารย์ต่างจากที่ผู้บริหารและนักศึกษาคาดหวังเมื่อพิจารณาต่อไปถึงผลของการทดสอบความแตกต่าง พบว่า คะแนนเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวังสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของบทบาทที่ปฏิบัติจริงทุกด้านตามทัศนะของผู้บริหาร หมายถึงว่า ผู้บริหารซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของคุณสอนได้มีความคาดหวังต่อการปฏิบัติบทบาทต่าง ๆ สูงกว่า ที่คุณสอนซึ่งเป็นผู้ใต้บังคับบัญชาได้ปฏิบัติจริง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากส่วนมากของผู้บริหารที่ออกแบบสอบถามคือร้อยละ 85.23 ได้เคยเข้ารับการอบรมคุณสอนการศึกษานักเรียนแบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 จึงทำให้ได้เรียนรู้ถึงหลักและวิธีการว่าคุณสอนควรปฏิบัติตนเช่นไรจึงจะทำให้กระบวนการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ รวมทั้งในฐานะของหัวหน้าสถานศึกษาซึ่งมีความรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาโดยตรง ก็ย่อมต้องคาดหวังไว้ว่าคุณสอนควรได้ปฏิบัติบทบาททุกด้านอยู่ในเกณฑ์มากเพื่อประสิทธิผลดังกล่าว แต่ผลที่ออกมาว่าคุณสอนปฏิบัติบทบาทได้ไม่เท่ากับที่ผู้บริหารคาดหวังอันอาจเนื่องมาจากอุปสรรค ปัญหาต่างๆ

ที่ผู้บริหารย่อมจะต้องทราบดีในฐานะของหัวหน้าสถานศึกษาที่คงคอยดูแลแนะนำแก่
 ผู้ที่รวมดำเนินงานในสถานศึกษาของคนที่อยู่หา อุปสรรคนั้น ก็อาจจะเป็นการที่ผู้สอน
 อีกประมาณร้อยละ 42.94 ยังไม่เคยได้เข้ารับการอบรม, หรือจะเป็นเพราะ
 เครื่องกระตุ้นอื่น เช่น ความไม่สนใจหรือความไม่พร้อมของนักศึกษาผู้ใหญ่ การ
 ที่ผู้สอนเองยังไม่เห็นความสำคัญอย่างแท้จริงของการศึกษาผู้ใหญ่ หรือแม้แต่เรื่อง
 ของเวลาในการสอน อุปกรณ์ หรือ ค่าตอบแทนแก่ผู้สอน เป็นต้น

สมมติฐานข้อที่ 5 บทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้สอน
 การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ตามทัศนะของผู้สอน แตกต่างกัน

จากผลการวิจัย ปรากฏว่า บทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของ
 ผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ตามทัศนะของผู้สอนแตกต่างกัน
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับที่ไพบูลย์ ช่างเรียง
 (2515 : 30) ได้ให้ความเห็นไว้ว่า "บทบาทจริงที่บุคคลแสดงนั้น ไม่แน่นอน
 เสมอไปว่าจะเหมือนกับบทบาทที่ควรจะเป็นไปตามปทัสถานของสังคม" และเมื่อได้
 พิจารณาต่อไปถึงผลของการทดสอบความแตกต่าง พบว่า คะแนนเฉลี่ยของบทบาท
 ที่คาดหวัง สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของบทบาทที่ปฏิบัติจริงทุกด้าน ตามทัศนะของผู้สอน
 ซึ่งน่าจะเป็นเพราะผู้สอนเองก็มีความคาดหวังว่า ตนเองนั้นควรปฏิบัติบทบาททุกด้าน
 ให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เพราะส่วนมากของผู้สอนที่ตอบแบบสอบถามร้อยละ 88.64
 มีความรู้ในทางวิชาชีพ ซึ่งย่อมจะมีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาและหลักวิธีการทางทฤษฎี
 ในการที่ควรจะทำปฏิบัติตนเพื่อให้กระบวนการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ แต่ที่ไม่สามารถ
 จะปฏิบัติจริงให้ได้ตามที่คาดหวังไว้ อาจเนื่องมาจากสาเหตุที่ ไพบูลย์ ช่างเรียง
 (2515 : 30) ได้ให้ข้อคิดเห็นไว้ว่า "บทบาทที่บุคคลแสดงจริง ๆ นั้น เป็นผลของ
 ปฏิกริยาแห่งบุคลิกของบุคคลที่กรองสถานภาพร่วมกับบุคลิกภาพของบุคคลอื่นที่มาร่วม
 ในพฤติกรรมและ เครื่องกระตุ้นต่าง ๆ ที่มีอยู่ในเวลาและสถานที่ที่เกิดการแสดงบทบาท"
 ดังนั้น จึงน่าจะพิจารณาใ้ความปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้สอน เช่น ผู้เรียน อาจมีผลต่อการ
 ปฏิบัติบทบาทของผู้สอน ถ้าผู้เรียนไม่ตั้งใจ ไม่มีความพร้อม นอกจากนี้ยังอาจเนื่องมา

จากภาระและความเหนื่อยล้าของผู้สอน เวลาที่จำกัดในการปฏิบัติงานในโรงเรียน ผู้ใหญ่ ความไม่พร้อมของอุปกรณ์การสอน เหล่านี้อาจเป็นผลกระทบให้ผู้สอนปฏิบัติบทบาทต่าง ๆ ไม่ได้สมตามความคาดหวังและจากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนเพียงร้อยละ 57.06 ที่เคยได้เข้ารับการอบรมผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ค เสร็จระดับที่ 3-4 ทำให้น่าสังเกตว่า จริงอยู่ว่าผู้สอนจำนวนมากมีความรู้ทางครูแต่การรู้หลักทฤษฎีนั้น ควรจะได้มีการฝึกปฏิบัติเพิ่มเติมให้ถูกต้องกับการเรียนการสอนผู้ใหญ่ ควบ เพราะผู้สอนส่วนมากเคยชินกับการสอนเด็กในโรงเรียน จึงควรได้มีการพิจารณาที่จะช่วยให้ผู้สอนได้เข้ารับการอบรมอย่างทั่วถึง การที่ผู้สอนให้ความเห็นว่าตนเองได้ปฏิบัติบทบาทจริงอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าที่คาดหวังนั้น เป็นเรื่องที่น่าจะได้มีการศึกษาถึงปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

สมมติฐานข้อที่ 6 บทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ค เสร็จระดับที่ 3-4 ตามทัศนคติของนักศึกษาผู้ใหญ่แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยปรากฏว่า บทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ค เสร็จระดับที่ 3-4 ตามทัศนคติของนักศึกษาผู้ใหญ่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิบูล เลิศมงคลตระกูล (2523 : 66) ที่ศึกษาเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนของการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ค เสร็จระดับที่ 3-4 ทั้งในสภาพเป็นจริงและที่คาดหวังตามความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่ และส่วนหนึ่งของสภาพการเรียนการสอนคือ ด้านตัวครูผู้สอนนั้น ปรากฏว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่ตามสภาพที่เป็นจริงนั้นอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าเกณฑ์ที่คาดหวังหรืออยากให้เป็น และผลจากการวิจัยครั้งนี้ก็พบว่า เมื่อพิจารณาผลของการทดสอบความแตกต่างนั้น คะแนนเฉลี่ยของบทบาทที่คาดหวังสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของบทบาทที่ปฏิบัติจริง ทุกด้านตามทัศนคติของนักศึกษาผู้ใหญ่เช่นกัน แต่จากการสังเกตคะแนนเฉลี่ยบทบาทที่ปฏิบัติจริงตามทัศนคติของนักศึกษาผู้ใหญ่ แต่ละด้านนั้นไม่มีปรากฏว่าอยู่ในเกณฑ์น้อยหรือน้อยที่สุด ซึ่งก็ยังทำให้พอจะเห็นได้ว่า ช่องว่างระหว่างความคาดหวังของนักศึกษาผู้ใหญ่ต่อบทบาทของผู้สอนกับความเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่ต่อบทบาทที่ผู้สอนได้ปฏิบัติจริงนั้นยังไม่กว้างมากจนถึงกับ

จะทำให้ นักศึกษาผู้ใหญ่ เกิดความ เสื่อมศรัทธาในตัวผู้สอน เพียงถ้าได้มีการ ร่วมกัน ใน การพยายามปรับปรุงคุณภาพ ของผู้สอนจากหลาย ๆ ฝ่าย ก็อาจจะทำให้ กระบวนการ เรียนการสอน การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ค เสร็จระดับที่ 3-4 มีประสิทธิภาพมากขึ้น ในเวลาต่อไป

เมื่อได้พิจารณาผลสรุปของการวิจัยครั้งนี้ แม้จะพบว่าตามทัศนะของ เจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหาร ผู้สอน และ นักศึกษาผู้ใหญ่ นั้น ผู้สอนได้ปฏิบัติบทบาทจริงไม่เป็นไปตามที่ผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 4 กลุ่มได้คาดหวังไว้ แต่ก็ไม่ใช่ว่าเรื่องที่น่าผิดหวัง เพราะผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 4 กลุ่ม คาดหวังไว้ว่า ผู้สอนควรปฏิบัติบทบาททุกด้านในเกณฑ์มาก และในความเป็นจริง ผู้สอนได้ปฏิบัติ บทบาทอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ตามทัศนะของทั้ง 4 กลุ่ม ซึ่งไม่ถึงกับจะอยู่ในเกณฑ์ น้อยหรือน้อยที่สุด เมื่อเป็นดังนี้ก็พอที่จะมีความหวังต่อไปว่า คงไม่ใช่เรื่องยากนักที่ จะมีการหาทางปรับปรุงหรือส่งเสริมให้ผู้สอนได้ปฏิบัติบทบาททุกด้านตามความคาดหวัง อันจะส่งผลไปถึงการศึกษาที่มีประสิทธิภาพต่อไป ทั้งนี้ต้องเกิดจากความร่วมมือของ ทุกฝ่ายนับตั้งแต่ เจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งเป็นผู้จัดอบรมผู้สอน และ ติดตามผลการปฏิบัติงาน ผู้บริหาร ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาคอยดูแลให้คำปรึกษาแก่ผู้สอน ภายในโรงเรียน ผู้สอนซึ่ง เป็นผู้ปฏิบัติบทบาทที่ต้องคอยฝึกฝนและหาทางเรียนรู้หลัก วิธีการในการปฏิบัติคนใหญ่คนโต และ นักศึกษาผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นผู้เรียนที่มีส่วนช่วยเสริม ให้ผู้สอนได้ปฏิบัติบทบาทอย่างเต็มที่ เพราะการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ค เสร็จระดับที่ 3-4 เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาคุณภาพของประชาชน เพื่อผลประโยชน์ของการพัฒนา ประเทศต่อไป ดังนั้นเมื่อบุคคลที่เกี่ยวข้องของทุกฝ่ายได้ตระหนักดีแล้วว่าการปฏิบัติ บทบาทของผู้สอนซึ่งเป็นตัวจักรสำคัญในการดำเนินการเรียนการสอนนั้นยังไม่เป็นที่น่าพอใจหรือยังไม่สมบูรณ์นัก ก็ไม่สมควรที่จะปล่อยปละละเลยไว้เพราะคุณภาพ ของนักศึกษาผู้ใหญ่จะดีไม่ได้ถ้าไม่เริ่มต้นมาจากคุณภาพที่ดีของผู้สอน

ขอเสนอแนะ

ก. ขอเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง

1. ผู้บริหารของโรงเรียนควรได้สำรวจจำนวนผู้สอนซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของตนเองที่ยังไม่เคยได้เข้ารับการอบรมผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 แล้วพยายามให้การสนับสนุนในการที่จะให้สอนได้มีโอกาสเข้าร่วมรับการอบรม เพราะผลจากการวิจัยครั้งนี้อาจทำให้เป็นที่สันนิษฐานได้ว่า ถ้าผู้สอนได้รับการแนะแนวทางอย่างถูกต้องสำหรับการสอนผู้ใหญ่และการสอนเพื่อการคิดเป็นแล้วย่อมเป็นการง่ายในการที่ผู้สอนจะปรับปรุงหรือพัฒนาการปฏิบัติตนให้กระบวนการเรียนการสอนให้ดีขึ้น สังเกตจากเกณฑ์การปฏิบัติจริงตามทัศนะของทุกฝ่ายก็น่าคิดว่าผู้สอนจะสามารถปรับปรุงตนเองให้สมตามความคาดหวังของทุกฝ่ายได้ไม่ยากนัก

2. ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนที่ออกนิเทศหรือตรวจเยี่ยมโรงเรียน ควรได้มีการปรึกษากันยิ่งขึ้นในเรื่องของแหล่งที่จะเปิดการอบรมผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 เนื่องจากในกรุงเทพมหานครไม่มีศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนที่จะเป็นฝ่ายประสานงานการจัดอบรม ดังนั้นจึงควรที่ทั้งสองฝ่ายรวมทั้งผู้สอนเองควรที่จะติดตามข่าวของการอบรมในเขตใกล้เคียง เพื่อที่ผู้สอนจะได้มีโอกาสเข้ารับการอบรมมากขึ้น หรือมีฉะนั้นก็ควรร่วมมือกันในการที่จะจัดอบรมในเขตกรุงเทพมหานครเพื่อความสะดวกของทุกฝ่าย ทั้งนี้อาจติดขัดในเรื่องงบประมาณการจัดอบรมหรือความไม่สะดวกในการเบิกจ่ายซึ่งกรณีนี้ถ้าเจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ได้มีการกระตุ้นให้ทั้งผู้บริหาร ผู้สอนได้เห็นความสำคัญของการอบรมที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อกระบวนการเรียนการสอน ก็น่าจะได้รับความร่วมมือจากทั้งสองฝ่ายที่จะจัดการประสานงานกันเพื่อจัดการอบรมขึ้น เพราะการปล่อยให้ผู้สอนอีกจำนวนมากไม่ทราบหลักการที่ถูกต้องย่อมจะไม่ก่อให้เกิดผลคืออย่างใดเลยต่อการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4

3. หากมีการปรึกษาหรือพูดคุยกันในระหว่าง เจ้าหน้าที่กรมการศึกษา/นอกโรงเรียน ผู้บริหาร ผู้สอน ถึงเรื่องปัญหา หรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นในกระบวนการเรียนการสอนนั้น ก็ควรที่ทุกฝ่ายจะได้คำนึงถึงนักศึกษาผู้ใหญ่ซึ่งอาจจะมีข้อคิดข้อใจ หรือข้อเสนอแนะที่ควรจะได้นำมาพิจารณาด้วย เพราะนักศึกษาจะสามารถเป็นกระจุกสะท้อนการปฏิบัติงานของผู้สอนได้เป็นอย่างดี ซึ่งถ้าทำได้จะทำให้เห็นปัญหา และแนวทางในการแก้ปัญหาในวงกว้างขึ้น ไม่จำกัดอยู่เพียงความคิดของผู้จัดการศึกษาทั้ง 3 กลุ่มเท่านั้น

4. ในด้านผู้สอนเองควรให้ความสำคัญต่อการสอนในโรงเรียนผู้ใหญ่โดยที่ไม่ควรคิดว่าเป็นการสอนพิเศษแก่นักเรียน และจากผลการวิจัยครั้งนี้ก็เป็นที่น่าประหลาดใจว่า ผู้สอนเองก็ตระหนักดีว่าในทางปฏิบัติบทบาทจริงนั้นผู้สอนได้ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ที่ยังไม่เป็นที่น่าพอใจนัก ดังนั้น ผู้สอนจึงควรพยายามปรับปรุงตนเองจะเป็นด้วยการเข้ารับการอบรมเมื่อมีโอกาส การแสวงหาความรู้ที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนผู้ใหญ่ หรือศึกษาแนวความคิดที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในกระบวนการคิดเป็น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะสามารถทำให้ผู้สอนเป็นผู้ที่มีประสบการณ์มากขึ้น สามารถเข้าใจผู้เรียนและจัดกระบวนการเรียนการสอนได้ถูกต้องยิ่งขึ้น เพราะการที่ผู้สอนมีวุฒิทางครูในระดับสูง มีประสบการณ์การสอนในโรงเรียนมานานไม่ใช่เรื่องที่จะแสดงว่าผู้สอนสามารถสอนการศึกษายุใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ได้บรรลุจุดมุ่งหมายเป็นอย่างดี เพราะจากการศึกษาจากเอกสารงานวิจัยต่างก็เป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นชัดแล้วว่านักศึกษายุใหญ่กับเด็กนักเรียนในโรงเรียนมีความแตกต่างกันในรายละเอียดที่ผู้สอนไม่ควรมองข้ามไป

5. ในการส่งเสริมให้ผู้สอนได้ปฏิบัติบทบาทจริงในการเรียนการสอนให้ไกลเคียงหรือบรรลุตามบทบาทที่ทุกฝ่ายคาดหวังนั้น อาจมีวิธีการหนึ่งที่น่าสนใจไปจากการที่ต้องเปิดโครงการอบรมเพียงอย่างเดียวก็คือ การจัดเอกสาร เสริมความรู้ อาจเป็น บทความที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน หลักสูตร ปรัชญาต่าง ๆ ของการศึกษายุใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ซึ่งสามารถลงในวารสารการศึกษานอกโรงเรียนที่จะต้องมีการเผยแพร่ หรือประชาสัมพันธ์ให้ผู้สอนได้เป็นสมาชิกมากขึ้น,

จุดสารเผยแพร่ความรู้ทางการสอนการศึกษาผู้ใหญ่สำหรับผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบ เบ็คเสร์ระดับที่ 3-4 เป็นต้น ซึ่งหากได้มีการริเริ่มและทำกันอย่างจริงจัง ก็จะ เป็นการช่วยคงความรู้ และประสิทธิภาพของผู้สอนที่ผ่านการอบรมแล้ว และในอีก ด้านหนึ่งก็เท่ากับเป็นการให้ความรู้แก่ผู้สอนที่ยังไม่ผ่านการอบรมให้มีโอกาสได้รับ ความรู้จากการอบรม

6. จากการที่ไต่พบว่า ทั้งเจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหาร ผู้สอน และนักศึกษาผู้ใหญ่ ต่างก็คาดหวังว่าผู้สอนควรปฏิบัติตามบทบาทที่ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นในแบบสอบถามอยู่ในเกณฑ์มากทุกด้าน แต่จากการค้นคว้าศึกษา เอกสารต่าง ๆ ไม่ปรากฏว่าหน่วยงานใดระบุบทบาทเฉพาะครูผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่ แบบเบ็คเสร์ระดับที่ 3-4 ควรปฏิบัติไว้อย่างเด่นชัด ดังนั้นผู้วิจัยจึงคิดว่าถ้าได้มีการ พิจารณาร่วมกันกำหนดบทบาทในแต่ละด้านเพื่อให้ผู้สอนนำไปเป็นแนวทางในการ ปฏิบัติก็อาจจะทำให้กระบวนการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์ ระดับที่ 3-4 มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรจะได้ทำการวิจัยเรื่องนี้ในกลุ่มประชากรในเขตจังหวัดอื่น ๆ เพื่อที่จะได้ทราบทัศนคติของประชากรในเขตอื่น ๆ ว่ามีทัศนคติเช่นไรต่อบทบาทที่คาดหวัง และบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์ในเขตของตนเพื่อที่จะได้ เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข หรือส่งเสริมให้มีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้นต่อไป
2. ควรจะได้ทำการวิจัยเปรียบเทียบผลของการปฏิบัติตามบทบาทจริง ระหว่างผู้สอนที่เคยเข้ารับการอบรมผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์ระดับที่ 3-4 และผู้สอนที่ไม่เคยเข้ารับการอบรม
3. ควรได้มีการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อศึกษา ปัญหาในการจัดกระบวนการ เรียนการสอนของผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์ระดับที่ 3-4 เพื่อจะได้นำ มาเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขต่อไป
4. ควรจะได้มีการวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น ศึกษารายละเอียด สัมภาษณ์ เพื่อศึกษาเจาะลึกลงไปบทบาทแต่ละด้านของผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์ ระดับที่ 3-4 อันจะเป็นการยืนยันการปฏิบัติตามบทบาทของผู้สอนให้แน่นอนอีกครั้งหนึ่ง